

Otázka: Aristoteles

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Michael

Aristoteles (život a dílo, nauka o látce a tvaru, možnosti a uskutečnění, substanci a akcidentech, etika a politika)

- Život

- 384 – 322 př.n.l.
- Pochází ze Stageiry na Chalkidiki
- Po Platónově smrti odchází z Atén, kam se později vrací a zakládá svou vlastní školu – Lykeion (lyceum)
- Platónův největší žák, později ale i kritik
- Vychovatel na dvoře Filipa Makedonského (učil a vychovával Alexandra)
- Po Alexandrově smrti byl vyhnán a obviněn z bezbožnosti (o rok později umírá)
- Věnuje se logice, metafyzice, fyzice, přírodě, spojuje etiku s teorií státu

- Dílo

- Autorem mnoha spisů, ne všechny uchovány
- Mnohostranné zájmy
- Spisy se členily podle obsahu:

Spisy o logice

- Považován za zakladatele logiky
- „Organon“ - nástroj - souhrnný název těchto spisů

Spisy přírodopisné

- Zabývají se živou a neživou přírodou
- „O nebi“ „O Duši“

Spisy etické

- Etika Nikomachova
- Zabýval se také literární etikou, řečnictvím, rétorikou
- Logika
 - Založil logiku jako vědu → nauka o správném myšlení a jak na myšlení postupovat
 - Člověk myslí v POJMECH (nejsou to jen termíny, slova, ale i modely a zažité představy)
 - Pojmy vznikají definicí (zařazení do třídy, vyvození odlišností)
 - Tyto pojmy se dají dál dělit na KATEGORIE - formy výpovědi o jednotlivých věcech → pod ně spadají všechny pojmy → je jich 10 → s příkladem

v Substance (Aristoteles)

v Kvantita (5 stop vysoký)

v Kvalita (je filosof)

v Relace (vztahem - žák Platóna)

v Místo (Athény)

v Čas (je třeba poledne)

v Poloha (že leží nebo sedí)

v Vlastnictví (je charisma, klid)

v Činnost (je snění)

v Trpnost (vyhnanství)

- Jednotlivé pojmy spojujeme v SOUDY → v každém soudu nacházíme 2 pojmy

- Kladné

- Záporné

- Částečné

- Obecné

v Subjekt (to, o čem se něco vypovídá) a Predikát (výpověď o subjektu)

- Soudy se spojují v ÚSUDKY → podle něj se myšlení odehrává v úsudcích
- § Jádru logiky se skládá z: → premis - předpoklady - musí být pravdivé

→ konkluze - závěr vyplývající z premis

Věci myšlené

Věci smyslové

Druhy = Rody

- Metafyzika

- Ptá se co je skutečné, jestli jednotlivé nebo obecné
- Reálné je existující a skutečné jsou konkrétní jednotlivismy, obecně poznatelné rozumem, ale až po poznání jednotlivého
- Jediné skutečné bytí = spojení 2 podstat (látky a formy) = SUBSTANCE

- Látky - nepoznatelné, absence formy, možnost formy

- Formy - konkrétní podoba, rozhodující, skutečná,

- čistá forma bez látky = BŮH

- rozeznává 4 příčiny jsoucna:

- Látka

- Forma

- Působící příčina

- Účel

- Těmito příčinami dochází k nějakému bohu hybateli = první příčina všech příčin a účel všech účelů
- Nemá možnost změny, pohybu, pouze myslící, hýbá světem
- Vidí skutečné jednotlivismy ve spojení látky a tvaru
- Politické názory
 - § Zoon politicon - člověk je tvor společenský
 - § Přirozené se podílet v politice a sdružovat se
 - § Člověk je duše politická → potřebuje k životu být ve společenství něj osob
 - § Podle Aristotela neexistuje ideální forma státu
 - § Ústava se má vybírat podle aktuální potřeby národa
 - § Největší formou mravnosti = Mravní společnost občanů
 - § Otroctví = bere jako přirozené - ne příliš chytří - dobrá pracovní síla
 - § Rozlišuje formy státu na:

Dobré X

-monarchie

-aristokracie

-politeiá

Špatné

-tyranie

-oligarchie

-demokracie

- Přírodovědné bádání
 - Fyzika(prostor, čas) - účelnost, uspořádanost
 - Všechno živé má podle něj schopnost pohybovat se samo →pohybující se tělo → pohyb duše
 - Entelechie : -nástrojem duše je forma - 3 druhy:

- Vyživující (rostlinná)
- Smyslové (vnímající, živočišná)
- Myslící (lidská)
 - Ekonomické názory
 - Soukromé vlastnictví
 - přirozené → slouží k obživě → správné použití
 - nepřirozené → hromadění majetku a peněz
 - Ekonomika - výroba a produkce → přirozená
 - Chrematistika - směnný obchod → zisk → hromadění
 - Zabýval se problematikou peněz: peníze → přirozený vývoj státu → směny
 - Nedokázal rozlišit finanční kapitál

Přirozené užívání peněz - jako prostředek směny

Nepřirozené užívání peněz - půjčování peněz na úrok